

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تحولات و چشم انداز عرضه و تقاضای نفت در خاورمیانه

میزان تقاضای نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۰، حدود ۲۴۰ هزار بشکه در روز نسبت به مدت زمان مشابه سال ۲۰۱۹، کاهش یافته است. در این ماه تحولات مثبتی در اکثر دسته‌بندی محصولات نفتی نسبت به ماه می همین سال مشاهده شد که مهمترین آن کاهش تقاضای حدود ۱۰۰ هزار بشکه در روز بنزین نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته است که این رقم در مقایسه با میزان کاهش تقاضا در ماه می همین سال، کمتر شده و بهبود یافته است؛ این درحالی است که در همین مدت، تقاضای دیزل، وارد فاز مثبتی شده است. در ماه ژوئیه ۲۰۲۰، براساس گزارش منابع ثانویه، کل تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک ۲۳,۱۷ میلیون بشکه در روز بوده که نسبت به ماه ژوئن همین سال حدود ۹۸۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته و عامل اصلی آن رشد تولید کشور عربستان سعودی بوده است. در این ماه میزان تولید نفت خام ایران، با کاهش ۱۱ هزار بشکه در روز به رقم ۱,۹۴ میلیون بشکه در روز رسیده که کمترین رقم طی ماه‌های اخیر است. در این گزارش تحولات بازار نفت در منطقه خاورمیانه با توجه به وضعیت ایران، بررسی شده است.

تهیه شده توسط مهسار جی نژاد

شهریور ۱۳۹۹

خاورمیانه

با وجود اینکه میزان تقاضای نفت در منطقه خاورمیانه تا می ۲۰۲۰ کاهش شدید داشته ولی در ماههای بعد بهبود داشته است. تقاضا برای سوخت‌های نفتی نیز در ماه می سال ۲۰۲۰ نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته با کاهش ۱,۲ میلیون بشکه در روز مواجه بوده که این کاهش نسبت به مقدار مشابه در آوریل ۲۰۲۰، اندکی کمتر بوده است (کاهش ۱,۲ میلیون بشکه در روز نسبت به آوریل ۲۰۱۹).

کاهش تقاضا در ماه می بیشتر به دلیل کاهش تقاضا در کشورهای عربستان سعودی، عراق، ایران و امارات متحده عربی بوده است که نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰,۳ میلیون بشکه در روز، ۰,۳ میلیون بشکه در روز، ۰,۲ میلیون بشکه در روز و ۰,۱ میلیون بشکه در روز مواجه بوه‌اند. پیش‌بینی می‌شود که کاهش اقدامات مربوط به همه‌گیری کووید-۱۹ تا پایان فصل، حمایت از تقاضای نفت را فراهم کند. در ماه می میزان تقاضای بنزین نسبت به مدت زمان مشابه در سال ۲۰۱۹، حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته که عمدتاً به دلیل کاهش تقاضا در عربستان سعودی (۲۰۰ هزار بشکه در روز نسبت به می ۲۰۱۹) بوده؛ این درحالی است که تقاضای سوخت جت با توجه به لغو پروازهای داخلی و بین‌المللی کشورهای منطقه در ماه می ۲۰۲۰ نسبت به ماه می ۲۰۱۹، حدود ۲۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. میزان تقاضا برای سوخت دیزل نیز در مدت زمان مذکور حدود ۲۴۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته که نشان دهنده کاهش فعالیت اقتصادی است. در ماه می ۲۰۲۰، شاخص مدیران خرید (PMI) برای عربستان سعودی ۴۸,۱ و برای امارات ۴۶,۷ بوده که کمتر بودن این ارقام از ۵۰ به معنی استمرار افت ماهانه فعالیت اقتصادی است.

میزان تقاضای نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۰ در منطقه خاورمیانه، حدود ۲۴۰ هزار بشکه در روز نسبت به مدت زمان مشابه سال ۲۰۱۹، کاهش یافته است. در این ماه تحولات مثبتی در اکثر دسته‌بندی محصولات نفتی نسبت به ماه می همین سال مشاهده شد که مهمترین آن کاهش تقاضای حدود ۱۰۰ هزار بشکه در روز بنزین نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته است که این رقم در مقایسه با میزان کاهش تقاضا در ماه می همین سال، کمتر شده و بهبود یافته است و این درحالی است که در همین مدت، تقاضای دیزل، با وجود افت شاخص مدیران خرید نسبت به ماه گذشته، وارد فاز مثبتی شده است. شاخص مدیران خرید منطقه در ژوئن ۲۰۲۰، حدود ۴۷,۷ بوده که نسبت به ماه گذشته با کاهش اندکی مواجه بوده (۴۸,۱) و روند نزولی خود را برای چهارمین ماه متوالی ادامه داده است. با این وجود، طبق اطلاعات شرکت‌های Yammama و Cement Company Haver Analytics، میزان تحویل سیمان در ماه ژوئن ۲۰۲۰ به سرعت رشد کرده (۹۳,۴ درصد نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته) که نشان دهنده آغاز روند صعودی در حوزه ساخت و ساز است.

انتظارات نزدیک

پیش‌بینی می‌شود که مسیر بازیابی تقاضای نفت ادامه یابد، اما در نیمه دوم ۲۰۲۰ همچنان در فاز منفی باقی بماند. همچنین انتظار می‌رود، مراسم حج که در نیمه دوم ماه ژوئیه برگزار می‌شود، موجب حمایت حداقلی از تقاضای نفت شود زیرا اقدامات صورت گرفته برای مه‌ار کووید-۱۹، تعداد زائران بازدید شده از عربستان سعودی را در طول حج سال ۲۰۲۰ نسبت به گذشته محدود خواهد کرد. به همین دلیل انتظار نمی‌رود که میزان تقاضای فصلی معمول برای سوخت‌های حمل و نقل در سال جاری، تحقق یابد. اگرچه امکان تعدیل رشد تولید ناخالص داخلی در پیش‌بینی فعلی تقاضای نفت برای سال ۲۰۲۰ به ویژه در نیمه دوم سال وجود دارد ولی با این حال، پیش‌بینی می‌شود سیاست‌های برخی از دولت‌های منطقه که در جهت بهبود فعالیت‌های اقتصادی از جمله اجرای برنامه‌های محرک برای تقویت بخش خصوصی، حمایت از مشاغل کوچک و متوسط و توسعه و سرمایه‌گذاری زیرساخت‌ها انجام می‌شود، باعث کاهش افت شدید تقاضای نفت شود.

در سال ۲۰۲۱، با توجه به رشد مجدد تولید ناخالص داخلی، پیش‌بینی می‌شود تقاضای نفت شتاب بیشتری یابد و در سال آینده رشد مثبتی را تجربه کند. همچنین فرض بر این است که منطقه خاورمیانه بدنبال انجام اقدامات مه‌ارکننده کووید-۱۹، با توقف جدی فعالیت‌های اقتصادی روبرو نخواهد شد. بیشتر سودآوری در بخش تولید محصولات نفتی متوجه تولیدات تقطیر میانی خواهد بود پیش‌بینی می‌شود که هر دو نوع تولید سوخت جت و دیزل به رشد قبلی خود بازگردند.

تولید نفت خام اوپک

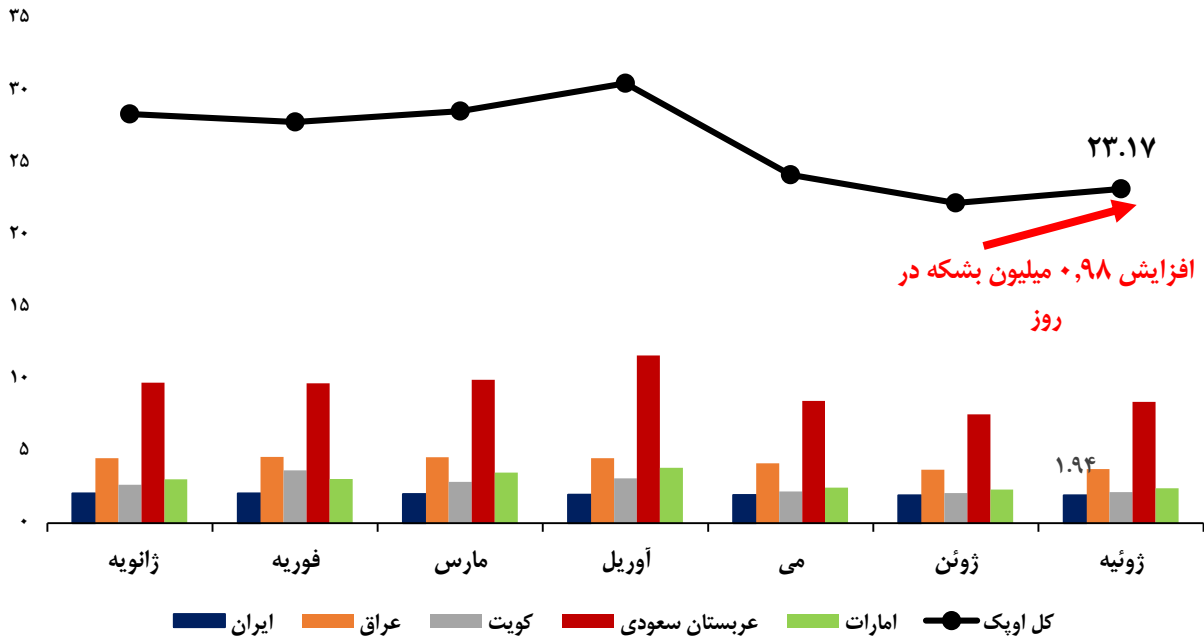
مطابق نمودار ۱، در ژوئیه ۲۰۲۰، براساس آمار منابع ثانویه، کل تولید نفت خام اوپک به‌طور متوسط ۲۳,۱۷ میلیون بشکه در روز بوده که نسبت به ماه گذشته همین سال، حدود ۹۸۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. تولید نفت خام به‌طور عمده در عربستان سعودی، امارات، کویت و عراق به ترتیب ۸۶۶ هزار بشکه نفت خام در روز، ۹۸ هزار بشکه نفت خام در روز، ۷۳ هزار بشکه نفت خام در روز و ۳۸ هزار بشکه نفت خام در روز افزایش یافته؛ این درحالی است که تولید نفت خام ایران در مدت زمان مذکور با کاهش ۱۱ هزار بشکه نفت خام در روز همراه بوده و به ۱,۹۴ میلیون بشکه نفت خام در روز رسیده است.

همانطور که از نمودار ۲ مشخص است، سهم عربستان سعودی (۳۶ درصد) از کل تولید نفت خام اوپک در ژوئیه ۲۰۲۰ نسبت به سایر کشورها بیشتر بوده و پس از آن عراق و امارات قرار دارند (به ترتیب ۱۶ درصد و ۱۰ درصد). سهم ایران نیز از تولید کل نفت خام اوپک در مدت زمان مذکور حدود ۸ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۰,۹ واحد درصد افزایش یافته است.

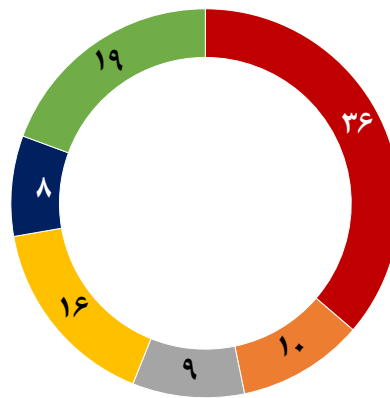
معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۱. تولید نفت خام اوپک و کشورهای منتخب از ابتدای سال ۲۰۲۰ تا ژوئیه ۲۰۲۰ - میلیون بشکه در روز

منبع: اوپک

نمودار ۲. سهم تولید اقتصادهای منتخب از کل تولید نفت خام اوپک در ژوئیه ۲۰۲۰ (درصد)

سایر کشورهای اوپک ■ ایران ■ عراق ■ کویت ■ امارات ■ عربستان سعودی

منبع: اوپک

تعداد حلقه چاه‌های نفتی ایران در ژوئیه ۲۰۲۰، به میزان ۱۷۷ واحد بوده که از سال ۲۰۱۹ تاکنون بدون تغییر بوده؛ این درحالی است که تعداد چاه‌های کشورهای عراق، عربستان سعودی، کویت و امارات نسبت به ماه گذشته به ترتیب با کاهش

معاونت بررسی های اقتصادی

۹ واحد، ۸ واحد، ۱ واحد و ۱ واحد روبه‌رو بوده است. به طور کلی نیز در ژوئیه ۲۰۲۰، تعداد کل چاه‌های نفتی اوپک ۲۲ واحد کاهش را تجربه کرده است.

متوسط قیمت نفت سنگین ایران از ابتدا تا پایان ژوئیه، حدود ۳۸,۲۰ دلار به ازای هر بشکه بوده که نسبت به قیمت متوسط نفت سنگین ایران در سال ۲۰۱۹، حدود ۳۹ درصد کاهش یافته است. قیمت نفت سنگین ایران در ژوئیه ۲۰۲۰ نیز ۴۳,۳ دلار به ازای هر بشکه بوده که نسبت به ماه گذشته همین سال، ۱۹,۴ درصد معادل ۷,۰۴ دلار در هر بشکه، افزایش یافته است.

